Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

УДК 37.016:811.111]:[37.091.3:[81'36:316.77](045)

https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-10(56)-874-883

Постоленко Ірина Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, https://orcid.org/0000-0001-8533-8614

ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: КОМУНІКАТИВНА ГРАМАТИКА

Анотація. Ефективне викладання англійської граматики (англійська як друга мова) залишається головним викликом для викладачів через різні рівні володіння мовою та різні стилі навчання. У цій статті розглядається низка педагогічних стратегій, розроблених для покращення викладання граматики та підвищення результатів навчання здобувачів вищої освіти. Традиційне викладання граматики часто акцентує увагу на механічному запам'ятовуванні та навчанні на основі правил, що може призвести до втрати інтересу та обмеженого застосування знань у реальному спілкуванні. Тому в цьому дослідженні основна увага зорієнтована на комунікативний та орієнтований на студентів підхід, який інтегрує граматику в змістовні контексти. Основні стратегії, що обговорюються, включають індуктивні та дедуктивні методи навчання, навчання зорієнтоване на завдання, контекстуалізоване викладання граматики та використання технологічних інструментів, таких як граматичні ігри, мобільні додатки та інтерактивні дошки. У статті також розглядається роль зворотного зв'язку – як формувального, так і підсумкового – у підтримці засвоєння граматики, а також підкреслюється важливість диференціації для задоволення індивідуальних потреб учнів.

Крім того, у статті підкреслюється необхідність культурної чутливості та інклюзивності у викладанні граматики, визнаючи, як рідна мова здобувачів освіти впливає на їхнє розуміння та використання граматичних структур англійської мови. Наводяться практичні приклади, щоб проілюструвати, як ці стратегії можуть бути ефективно реалізовані. В кінцевому підсумку, це дослідження доходить висновку, що викладання граматики є найбільш ефективним, коли воно інтегровано з комунікативними цілями, активно залучає здобувачів освіти і адаптоване до їх конкретних контекстів. Застосовуючи гнучкі, інтерактивні та орієнтовані на здобувачів освіти стратегії, викладачі можуть сприяти поглибленню граматичної компетентності та більш впевненому використанню мови серед студентів.

Ключові слова: комунікативна граматика, англійська мова, індуктивний підхід, дедуктивний підхід, комунікативний підхід, індуктивне навчання, завдання орієнтоване на навчання, викладання граматики.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

Postolenko Iryna Serhiyivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the English and Methodology Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0000-0001-8533-8614

EFFECTIVE STRATEGIES FOR TEACHING ENGLISH: COMMUNICATIVE GRAMMAR

Abstract. Effective teaching of English grammar (English as a second language) remains a major challenge for teachers due to varying levels of language proficiency and different learning styles. This article discusses a number of pedagogical strategies designed to improve grammar teaching and enhance the learning outcomes of higher education students. Traditional grammar teaching often emphasizes rote memorization and rule-based learning, which can lead to loss of interest and limited application of knowledge in real-life communication. Therefore, this study focuses on a communicative and student-centered approach that integrates grammar into meaningful contexts. The main strategies discussed include inductive and deductive teaching methods, task-based learning, contextualized grammar teaching, and the use of technological tools such as grammar games, mobile applications, and interactive whiteboards. The article also examines the role of feedback – both formative and summative – in supporting grammar acquisition and emphasizes the importance of differentiation to meet the individual needs of learners.

Furthermore, the article emphasizes the need for cultural sensitivity and inclusivity in grammar teaching, recognizing how learners' native languages influence their understanding and use of English grammatical structures. Practical examples are provided to illustrate how these strategies can be effectively implemented. Ultimately, this study concludes that grammar teaching is most effective when it is integrated with communicative goals, actively engages learners, and is adapted to their specific contexts. By using flexible, interactive, and learner-centered strategies, teachers can promote deeper grammatical competence and more confident language use among students.

Keywords: communicative grammar, English language, inductive approach, deductive approach, communicative approach, inductive learning, task-based learning, grammar teaching.

Постановка проблеми. Ефективне викладання граматики англійської мови залишається головним викликом для викладачів через різноманітні рівні володіння мовою та різні стилі навчання. Традиційне викладання граматики часто акцентує увагу на механічному запам'ятовуванні та навчанні на основі правил, що може призвести до втрати інтересу та обмеженого застосування знань у реальному спілкуванні [1, с.128]. У дослідженні висвітлюється комунікативний підхід, який інтегрує граматику в змістовні контексти. Основні стратегії, що

обговорюються, включають індуктивні та дедуктивні методи навчання, навчання на основі завдань, контекстуалізоване викладання граматики та використання технологічних інструментів, таких як граматичні ігри, мобільні додатки та інтерактивні дошки.

В останні роки спостерігається тенденція до більш комунікативного, орієнтованого на здобувачів освіти підходу до викладання граматики, який наголошує на використанні граматики в контексті, а не на механічному запам’ятовуванні. Такий підхід розглядає граматику не як набір жорстких правил, які потрібно засвоїти окремо, а як інструмент, що сприяє ефективній комунікації. Інтегруючи граматику в реальні контексти та інтерактивні завдання, викладачі можуть допомогти здобувачам освіти засвоїти граматичні структури більш природно та ефективно їх запам'ятати.

Ефективні стратегії викладання граматики включають поєднання індуктивних і дедуктивних методів, навчання на основі завдань, техніки виправлення помилок та стратегічне використання мультимедіа та технологій.

Наприклад, індуктивні підходи заохочують здобувачів освіти відкривати граматичні правила через кероване ознайомлення з автентичною мовою, тоді як дедуктивні методи передбачають чітке навчання, за яким слідує практика. Завдання, такі як рольові ігри, спільне написання текстів та завдання на вирішення проблем, дають учням можливість застосовувати граматику функціональним, значущим чином. Крім того, використання цифрових інструментів, таких як мовні додатки, онлайн-вікторини та інтерактивні ігри, може підвищити зацікавленість здобувачів освіти та посилити навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські та закордонні вчені досліджували різні аспекти комунікативної граматики. Про це свідчать праці В. Русанівського, А. Коваль, Н. Бабич, С. Єрмоленко, Л. Мацько, В. Мельничайка, Т. Симоненко, Л. Паламар, Т. Донченко, Л. Барановської, Л. Головатої, В. Каліш, Т. Рукас, В. Усатого, Д. Діча, Д. Старвіка та ін. Проте є певна кількість питань, які потребують дослідження. До них належить і висвітлення проблеми комунікативної граматики як ефективної стратегії навчання сучасної англійської мови.

Мета статті – дослідити використання комунікативної граматики як ефективної стратегії навчання англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Граматика, в її найпростішому визначенні, є системою правил, що регулюють структуру слів та їх поєднання для утворення змістовних речень. Для тих, хто вивчає англійську як іноземну мову, розуміння цих правил є надзвичайно важливим для точного та правильного спілкування як усною, так і письмовою англійською мовою.

Однак вивчення англійської граматики може бути особливо складним через її складність та винятки. Наприклад, часи дієслів, артиклі, модальні допоміжні дієслова та прийменники часто не мають прямих відповідників в українській мові, що призводить до плутанини та частих помилок. Крім того,

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

багато здобувачів, які вивчають англійську як іноземну мову, мають глибоко вкорінені граматичні зразки з рідної мови, що може заважати їм засвоювати англійські структури.

Традиційне викладання граматики, яке часто ґрунтується на нормативному та заснованому на правилах підході, зазвичай наголошує на запам'ятовуванні правил та повторювальних вправах. Хоча цей метод може допомогти здобувачам освіти добре скласти іспити, він часто не сприяє довготривалому запам'ятовуванню або здатності точно застосовувати граматику в реальному спілкуванні. На відміну від цього, сучасна педагогіка заохочує більш комунікативні та функціональні підходи до викладання граматики. Ці підходи інтегрують викладання граматики в змістовне використання мови, що дозволяє здобувачам освіти розглядати граматику як інструмент ефективного спілкування, а не як абстрактний набір правил [6].

Однією з найефективніших стратегій викладання граматики англійської мови як іноземної є використання індуктивного навчання, коли студенти знайомляться з прикладами граматичних структур у контексті та під керівництвом викладача самі відкривають правила. Такий підхід сприяє глибшому когнітивному залученню та заохочує здобувачів освіти брати активну участь у навчанні. Наприклад, замість того, щоб пояснювати минулий час прямо, викладач може представити коротке оповідання, використовуючи дієслова минулого часу, і попросити студентів визначити закономірності. І навпаки, дедуктивний метод передбачає пряме викладання правил, за яким слідують практичні вправи [5, с.14]. Хоча обидва методи мають свої переваги, багато педагогів вважають, що збалансоване поєднання – залежно від рівня володіння мовою та навчальних переваг учнів – дає найкращі результати.

Навчання на основі завдань – це ще один підхід, який виявився ефективним для вивчення граматики. Здобувачі освіти виконують змістовні завдання, такі як планування поїздки, написання листа або проведення опитування, які вимагають використання конкретних граматичних структур. Таке застосування в реальному житті допомагає здобувачам побачити актуальність граматики в повсякденних ситуаціях і закріплює її використання через практику. Більше того, спільні завдання сприяють взаємодії між однолітками, що, як було доведено, підтримує розвиток мови через обговорення значення та взаємне виправлення [4, с.88].

Технології також відіграють дедалі більшу роль у викладанні англійської граматики студентам, які вивчають англійську як іноземну мову. Інтерактивні дошки, мобільні додатки, онлайн-ігри та системи управління навчанням забезпечують динамічний, мультисенсорний досвід, який може зробити граматику більш цікавою та доступною. Наприклад, такі платформи, як Duolingo або Grammarly, пропонують персоналізовані ігрові вправи з граматики, які адаптуються до рівня кожного окремого учня. Крім того, цифрові історії, відеоуроки та онлайн-вікторини можуть надати візуальну та контекстну підтримку, особливо для учнів з низьким рівнем володіння мовою, яким може бути складно дається традиційне навчання на основі текстів [5, с.15].

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

Незважаючи на ці досягнення, викладачі англійської мови як іноземної все ще стикаються з проблемами у викладанні граматики. Обмеження у часі, велика кількість здобувачів в аудиторії, різний рівень знань та обмежені ресурси можуть перешкоджати впровадженню найкращих практик. Крім того, деякі здобувачі можуть чинити опір комунікативним підходам, особливо ті, хто має освітній досвід, що наголошує на граматичних вправах та результатах тестування. У таких випадках важливо, щоб викладачі були гнучкими, чутливими до культурних особливостей та реагували на потреби студентів. Надання чітких пояснень, часті та конструктивні відгуки, а також широкі можливості для керованої та самостійної практики є важливими елементами ефективного викладання граматики.

Граматика є важливою, але складною складовою вивчення англійської мови як іноземної. Для її ефективного викладання необхідне розуміння як мовних труднощів, з якими стикаються здобувачі освіти, так і педагогічних стратегій, що сприяють змістовному навчанню. Викладачі повинні адаптувати свої методи, щоб збалансувати свій підхід до викладання з комунікативною практикою. При викладанні в контексті та за допомогою цікавих, орієнтованих на здобувача освіти підходів граматика стає не тільки зрозумілою, але й потужним інструментом для автентичного використання мови та успішної комунікації [3, с.2].

Викладання граматики англійської мови вже давно є викликом для викладачів, які прагнуть знайти баланс між точністю та вільним володінням мовою. Традиційне викладання граматики часто базувалося на механічному заучуванні та механічних вправах, які, хоча і були корисними для внутрішнього засвоєння форм, не завжди перетворювалися на комунікативну компетентність. На відміну від цього, більш сучасні методи, такі як комунікативний підхід та індуктивне навчання, сприяють активному навчанню та практичному використанню мови. Ці стратегії не тільки сприяють глибшому розумінню граматичних структур, але й заохочують здобувачів освіти застосовувати граматику в смислових контекстах, покращуючи як їхню точність, так і вільне володіння мовою.

Комунікативний підхід до викладання мови наголошує на взаємодії як засобі та кінцевій меті вивчення мови. У рамках цього підходу граматика викладається не ізольовано, а вбудована в автентичні комунікативні контексти. Основна мета полягає в тому, щоб дати змогу здобувачам вищої освіти ефективно використовувати граматичні структури для вираження ідей, обговорення значення та участі в реальних розмовах.

Однією з ефективних стратегій у рамках цього підходу є використання навчання зорієнтованого на завдання. Таким чином, здобувачі освіти виконують реальні завдання, такі як написання електронних листів, проведення інтерв'ю або планування подорожей, які природним чином вимагають використання певних граматичних форм. Наприклад, завдання з надання порад може спонукати до

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

використання модальних дієслів, таких як «should» або «ought to». Замість того, щоб спочатку пояснювати правила, викладач надає контекст, в якому граматика є необхідною, дозволяючи здобувачам відкривати для себе або закріплювати форми під час виконання завдання [2].

Завдання на заповнення прогалин в інформації є ще одним потужним комунікативним інструментом. У цих завданнях здобувачам вищої освіти надаються різні фрагменти інформації, і вони повинні спілкуватися, щоб виконати завдання, наприклад, розгадати загадку або скласти історію. Ці завдання часто вимагають використання певних часів, форм, запитань або умовних речень. Оскільки граматика використовується як інструмент для комунікації, а не як самоціль, здобувачі стають більш впевненими у спонтанному застосуванні граматичних правил.

Іншим елементом комунікативного підходу є інтеграція автентичних матеріалів, таких як газетні статті, відео та реклама, у викладання граматики. Ці ресурси показують граматику, яка використовують носії мови в природному контексті. Вони допомагають здобувачам освіти зрозуміти як форму, так і функцію в реальних ситуаціях. Дискусії та завдання на основі цих матеріалів можуть потім опосередковано зосередитися на цільовій граматиці, забезпечуючи її засвоєння студентами без монотонності вправ.

Індуктивне навчання, яке часто асоціюється з комунікативним підходом, передбачає бути ментором зі студентами у відкритті граматичних правил шляхом спостереження та аналізу, а не прямого навчання. Цей підхід, орієнтований на здобувача освіти, сприяє когнітивній активності, критичному мисленню та глибшому засвоєнню знань.

Типовий індуктивний урок може починатися з фази введення, під час якої студенти читають або слухають текст, що містить повторювані приклади цільової структури, наприклад, доконаного минулого часу. Без попереднього пояснення учні аналізують текст, щоб виявити певні закономірності. Вони можуть помітити, що структура включає «have/has + дієприкметник минулого часу» і що вона часто пов'язує минулі події з теперішньою актуальністю. Потім викладач організовує обговорення в аудиторії, щоб уточнити та підтвердити їхні гіпотези, переконавшись, що правило зрозуміле [2].

Таке навчання, засноване на відкриттях, не тільки відображає те, як носії мови засвоюють граматику, але й дає студентам відчуття приналежності до мови. Дослідження показали, що здобувачі вищої освіти краще запам'ятовують граматичні структури, коли вони активно беруть участь у формулюванні правил самі, а не пасивно їх сприймають.

Іншою індуктивною стратегією є робочі аркуші для відкриття. Ці матеріали пропонують студентам речення, часто в контрольованій послідовності, і спонукають їх відповідати на питання про форму, значення та вживання. Наприклад, студентам можуть дати кілька речень у пасивному стані і попросити визначити підмет, присудок та дію. Заповнюючи робочий аркуш, вони самі створюють правила, які пізніше закріплюються через комунікативну практику.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

Важливо, що індуктивне навчання не означає відмову від точності. Навпаки, воно поєднує точність із формуванням значення, сприяючи розвитку дослідницького мислення. Після того, як студенти сформулювали правила, викладач може запропонувати цілеспрямовані вправи для закріплення розуміння, а потім – завдання більш вільного характеру.

Хоча комунікативний підхід та індуктивне навчання є ефективними окремо, їхнє поєднання може бути особливо результативним. Заняття може розпочинатися з автентичного тексту або діалогу (комунікативний вхід), за яким слідують керовані питання для опрацювання та дослідження (індуктивне навчання), а потім переходити до роботи в парах або групах, де учні застосовують структуру в реалістичних завданнях. Цей прогрес – від входу до аналізу та виходу – підтримує засвоєння граматики цілісним способом.

Наприклад, заняття про другий умовний спосіб може розпочатися з пісні або історії з використанням «If I were…». Здобувачі визначають форму та функцію шляхом аналізу, а потім використовують її в мовленнєвих завданнях, таких як гіпотетичні інтерв'ю або сценарії вирішення проблем. Цей процес дозволяє граматиці природно випливати з комунікації, уточнюватися шляхом індукції та закріплюватися шляхом використання [7, с.289].

Викладання граматики на заняттях з англійської мови як другої мови значно еволюціонувало протягом останніх кількох десятиліть. Традиційні методи, що наголошували на запам'ятовуванні та прямому поясненні правил, поступово поступилися місцем підходам, орієнтованим на учнів. Дві особливо ефективні стратегії – індуктивне навчання та навчання на основі завдань вирізняються тим, що роблять акцент на відкритті, застосуванні та спілкуванні. При сумісному використанні ці методи не тільки покращують розуміння граматики учнями, але й сприяють розвитку впевненості, зацікавленості та практичних мовних навичок.

Індуктивне навчання – це підхід, який дозволяє подавати приклади використання мови студентам, а потім їх спрямовують на самостійне відкриття граматичних правил. На відміну від дедуктивних методів, які починаються з того, що викладач формулює правило, а потім наводить приклади, індуктивне навчання надає здобувачам освіти право бути аналітиками та тими, хто вирішує проблеми. Це сприяє розвитку критичного мислення, глибшому когнітивному залученню та довгостроковому запам'ятовуванню.

На типовому індуктивному занятті з граматики викладач може представити здобувачам вищої освіти діалог, короткий уривок для читання або прослуховування, що містить кілька прикладів цільової структури. Наприклад, у тексті може бути кілька речень, в яких використовується доконаний час. Студентів просять проаналізувати приклади, визначити повторювані закономірності та вивести основне правило, наприклад, використання «have/has» з дієприкметниками минулого часу для опису минулих дій, що мають значення в сьогоденні.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

Цей процес відкриття можна підкріпити за допомогою робочих аркушів для відкриття, які підказують здобувачам освіти такі питання:

- ✓ Які слова стоять перед дієсловом?
- ✓ Чи є ці дії завершеними або пов'язаними з теперішнім часом?
- ✓ У чому різниця між цими реченнями та реченнями у простому минулому часі? [3, с.5].

Після того, як здобувачі освіти висувають гіпотезу про правило, викладач підтверджує їхнє розуміння, надає пояснення, якщо це необхідно, і переходить до контрольованої та комунікативної практики. Цей метод дозволяє здобувачам стати більш самостійними та рефлексивними користувачами мови.

Дослідження показали, що індуктивне навчання сприяє кращому запам'ятовуванню граматичних форм, особливо серед здобувачів середнього та високого рівнів. Воно також відображає те, як люди вивчають мову природним чином, помічаючи закономірності та виводячи значення з контексту. Крім того, оскільки індуктивне навчання орієнтоване на здобувачів освіти, воно заохочує до участі, обговорення та спільного навчання.

Навчання зорієнтоване на завдання доповнює індуктивне навчання, надаючи студентам можливість використовувати граматику в значущих, реальних завданнях. У такому випадку граматика не викладається як ізольована навичка, а виникає природно, коли студенти виконують комунікативні завдання з конкретними результатами.

Заняття, на якому навчання зорієнтоване на завдання, зазвичай складається з трьох етапів:

1. Підготовка до завдання: викладач представляє тему та активує відповідну лексику. Граматична структура може бути присутня в матеріалах для введення, але вона ще не викладається явно.
2. Цикл завдань: Здобувачі вищої освіти виконують завдання, яке вимагає використання автентичної мови. Наприклад, вони можуть спланувати відпустку, взяти інтерв'ю у одногрупника, вирішити задачу або написати набір інструкцій. Ці завдання розроблені для виведення конкретних граматичних конструкцій, таких як модальні дієслова, умовні речення або питальні форми, без прямого акценту на них.
3. Мовна спрямованість: Після виконання завдання студенти аналізують мову, яку вони використовували. Викладач може виділити конкретні граматичні форми, що з'явилися під час виконання завдання, допомагаючи здобувачам освіти помітити правильні моделі, виправити помилки або вдосконалити їх використання [5].

Цей процес природно інтегрує граматику в комунікацію. Замість того, щоб просто вивчати правила, студенти отримують привід використовувати граматику для виконання завдання. Метою навчання зорієнтованого на завдання є спочатку вільне володіння мовою, а потім точність, що дозволяє учням набути впевненості та експериментувати з мовою.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 10(56) 2025

Індуктивне навчання та навчання зорієнтоване на завдання є дуже сумісними. Індуктивні методи вводять граматику через введення та відкриття, тоді як навчання зорієнтоване на завдання дає студентам можливість застосувати та засвоїти ці форми через реальне використання. Комбінований урок може починатися з індуктивної діяльності на основі введення, такої як читання діалогу з вбудованими реченнями другого умовного способу. Студенти аналізують форму та значення, а потім застосовують своє розуміння у завданні, такому як гіпотетична дискусія про те, що вони б зробили в незвичайних ситуаціях («Якби я виграв у лотерею, я б…»). Цей прогрес гарантує, що викладання граматики ґрунтується на контексті, керується метою та підкріплюється комунікацією. Він також враховує різні стилі навчання: студенти, які мислять аналітично, отримують користь від процесу відкриття правил, тоді як здобувачі освіти, які надають перевагу комунікативному підходу, досягають успіху під час виконання завдань [4, с.91].

Крім того, цей комбінований підхід підтримує як чинні знання (розуміння правила), так і приховані знання (вміння автоматично використовувати правила в розмові). Переходячи від форми до функції і назад, студенти стають більш універсальними, точними та впевненими у використанні граматики.

Індуктивна фаза: Здобувачі освіти читають розповідь про перервану подію, наприклад: «Коли я готував їжу, задзвонив телефон». Вони виділяють приклади минулого тривалого часу і відповідають на навідні запитання про форму («was/were + дієслово-ing») та вживання (основна дія проти дії, що сталася раптом).

Завдання на основі завдань: Потім студенти проводять інтерв'ю, запитуючи одногрупників про те, що вони робили в певний час (наприклад, «Що ти робив о 20:00 вчора ввечері?»). Вони роблять нотатки і повідомляють про результати. Завдання природним чином закріплює цільову структуру, зберігаючи фокус на комунікації.

Мовний фокус: Після виконання завдання викладач виділяє типові помилки, моделює правильні форми та обговорює нюанси вживання.

Висновки. Включення індуктивного навчання та навчання на основі завдань у викладання граматики пропонує динамічну та ефективну альтернативу традиційним методам, орієнтованим на форму. Ці підходи ставлять здобувачів вищої освіти у центр освітнього процесу, заохочуючи їх до дослідження, формулювання гіпотез та використання мови в реальному житті. Індуктивне навчання сприяє глибшому розумінню, дозволяючи студентам відкривати правила через контекстуалізований підхід, тоді як навчання зорієнтоване на завдання дає їм значні можливості застосовувати ці правила в автентичних комунікативних ситуаціях. Разом вони підтримують не тільки граматичну точність, але й вільне володіння мовою, самостійність та довгострокове запам'ятовування. Для викладачів англійської мови як іноземної, які прагнуть розвинути як компетенцію, так і впевненість у своїх студентах, поєднання цих стратегій створює середовище, орієнтоване на здобувачів освіти, де граматика стає практичним, цікавим і потужним інструментом для спілкування.

Література:

1. Кокоріна Л., Літунова М. Комунікативно спрямовані методи і прийоми навчання граматики англійської мови. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», Том 3, № 27. 2020.* С. 128–132.
2. Bancole-Minaflinou, E. (2018). Exploring the Teaching Communicative Grammar in EFL Classes in Benin to Promote Language Use in CBA Context, 8(6). doi:10.5430/wje.v8n6p58
3. Baydikova, N. L., & Davidenko, Y. S. (2019). Teaching Communicative Grammar to Technical University EFL learners. International Science and Technology Conference: *Earth Science.* 1-6. doi: 10.1088/1755- 1315/272/3/032170
4. Demir, S., & Erdogan, A. (2018). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research, 7(1),* 87-101. doi: 10.12973/eu-jer.7.1.87
5. Diana, S. (2014). Communicative Language Teaching and its Misconception about the Practice in English Language Teaching (ELT). *Bahasa dan Sastra, 14(1).*
6. Richards, J. (2006) Communicative Language Teaching Today. *Cambridge: Cambridge University Press.* Retrieved from URL: http://www.professorjackrichards.com/ pdfs/communicative-language-teaching-today-v2.pdf
7. Zang, X., & Li, B. (2014). Grammar teaching in communicative classroom. *International Conference on Education, Language, Art and Intercultural Communication.* 287-290.

References:

1. Kokorina L., Litunova M. (2020). Komunikatyvno spriamovani metody i pryiomy navchannia hramatyky anhliiskoi movy. [Communication-oriented methods and techniques for teaching English grammar]. *Naukovyi zbirnyk «Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka» - Scientific collection "Current Issues in the Humanities: Interuniversity Collection of Scientific Works by Young Scientists of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University", Tom 3, № 27*. 128–132.
2. Bancole-Minaflinou, E. (2018). Exploring the Teaching Communicative Grammar in EFL Classes in Benin to Promote Language Use in CBA Context, 8(6). doi:10.5430/wje.v8n6p58
3. Baydikova, N. L., & Davidenko, Y. S. (2019). Teaching Communicative Grammar to Technical University EFL learners. International Science and Technology Conference: *Earth Science.* 1-6. doi: 10.1088/1755- 1315/272/3/032170
4. Demir, S., & Erdogan, A. (2018). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research, 7(1),* 87-101. doi: 10.12973/eu-jer.7.1.87
5. Diana, S. (2014). Communicative Language Teaching and its Misconception about the Practice in English Language Teaching (ELT). *Bahasa dan Sastra, 14(1).*
6. Richards, J. (2006) Communicative Language Teaching Today. *Cambridge: Cambridge University Press.* Retrieved from URL: http://www.professorjackrichards.com/ pdfs/communicative-language-teaching-today-v2.pdf
7. Zang, X., & Li, B. (2014). Grammar teaching in communicative classroom. *International Conference on Education, Language, Art and Intercultural Communication.* 287-290.